

Warszawa, dnia 24 sierpnia 2022 roku

prof. dr hab. Marian Edward Halizak

prof. dr hab. Marek Pietraś

dr hab. Jakub Zajączkowski

Szanowny Pan

prof. Przemysław Czarnek

Minister Edukacji i Nauki

ul. Wspólna 1/3

00-529 Warszawa

Odpowiedź

wobec opinii dotyczących utworzenia dyscypliny nauka o stosunkach międzynarodowych w ramach konsultacji do projektu rozporządzenia

W odpowiedzi na pismo Ministra Edukacji i Nauki z dnia 29 czerwca 2022 roku zapraszające do zgłaszania uwag do projektu rozporządzenia Ministra Edukacji i Nauki w sprawie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych oraz dyscyplin artystycznych wpisanego do Wykazu prac legislacyjnych Ministra Edukacji i Nauki pod nr 133 zostały przedstawione stanowiska w szczególności wobec formalnego wprowadzenia do wykazu dziedzin nauki i dyscyplin naukowych oraz dyscyplin artystycznych dyscypliny stosunki międzynarodowe.

Jako inicjatorzy wniosku na rzecz wyodrębnienia dyscypliny „nauka o stosunkach międzynarodowych” przedłożonego Panu Ministrowi w dniu 20 sierpnia 2021 r. chcielibyśmy przedstawić Panu Ministrowi nasze stanowisko w sprawie opinii przedłożonych w procesie konsultacji.

Na wstępie chcielibyśmy podkreślić, że wniosek o utworzenie nowej dyscypliny został podpisany przez 14 samodzielnych badaczy stosunków międzynarodowych reprezentujących 7 uniwersytetów i 1 ośrodek badawczy. Byli wśród nich m.in.: Przewodniczący Polskiego Towarzystwa Studiów Międzynarodowych, Dziekan Wydziału Studiów Międzynarodowych i Politologicznych, dwóch Dyrektorów Instytutów oraz kierownicy Katedr i Zakładów. Listy poparcia do Pana Ministra w okresie marzec- czerwiec 2022 r. dla utworzenia dyscypliny zostały podpisane przez ponad 40 sygnatariuszy reprezentujących 11 uczelni i 5 ośrodków badawczych.

W świetle danych dostępnych na stronie [www. Rządowego Centrum Legislacji](http://www.RzadowegoCentrumLegislacji.pl)¹ według stanu na dzień 23 sierpnia 2022 roku pozytywne stanowisko wobec wprowadzenia dyscypliny stosunki międzynarodowe zajęły lub nie zgłosiły uwag dotyczących powstania dyscypliny stosunki międzynarodowe następujące instytucje:

- a) Konferencja Rektorów Uniwersytetów Polskich – podpisane przez prof. dr hab. Bogumiłę Kaniewską, przewodniczącą KRUP

¹ <https://legislacja.rcl.gov.pl/projekt/12361302/katalog/12889894#12889894>

- b) Krajowa Reprezentacja Doktorantów – podpisane przez Barbarę Pietrzyk-Tobiasz, członka zarządu KRD, przewodniczącą Biura Prawnego KRD, koordynatora ds. prawnych KRD;
- c) Polska Komisja Akredytacyjna – podpisane przez prof. dr hab. Stanisław Wrzosek, przewodniczący PKA;
- d) Rada Główna Instytutów Badawczych – podpisane przez prof. Leszek Rafalski, Dyrektora Biura Rady Głównej Instytutów Badawczych;
- e) Akademia Marynarki Wojennej im. Bohaterów Westerplatte – podpisane przez Rektora – Komendanta Akademii Marynarki Wojennej im. Bohaterów Westerplatte kontradmirała prof. dr hab. Tomasz Szubrycht;
- f) Akademia Wojsk Lądowych im. Gen. Tadeusza Kościuszki – podpisane przez Rektora-Komendanta płk. dr hab. Piotra Płonkę;
- g) prof. dr hab. Marian Edward Haliżak Prezes Polskiego Towarzystwa Studiów Międzynarodowych i prof. ucz. dr hab. Karol Karski Kierownik Zakładu Prawa Międzynarodowego Publicznego, WPiA UW w piśmie z dnia 5 lipca 2022 roku.

W świetle danych dostępnych na stronie [www. Rzadowego Centrum Legislacji²](http://www.RzadowegoCentrumLegislacji2) według stanu na dzień 23 sierpnia 2022 roku negatywne stanowisko najczęściej wobec całego projektu rozporządzenia w tym i utworzenia dyscypliny stosunki międzynarodowe zostało wyrażone:

- a) w piśmie z dnia 5 lipca 2022 roku podpisanym przez prof. dra hab. Tadeusza Wallasa działającego w imieniu własnym oraz w imieniu dwóch innych członków Rady Doskonałości Naukowej reprezentujących dyscyplinę nauki o polityce i administracji;
- b) w piśmie z dnia 5 lipca 2022 roku podpisanym przez prof. dra hab. Tadeusza Wallasa Przewodniczącego Komitetu Nauk Politycznych PAN oraz prof. dra hab. Arkadiusza Żukowskiego Prezesa Polskiego Towarzystwa Nauk Politycznych,
- c) przez Komisję Ewaluacji Nauki – podpisane przez prof. dr hab. inż. Błażej Skoczeń, przewodniczący KEN;
- d) przez Radę Doskonałości Naukowej – podpisane przez prof. dr ha. Grzegorz Węgrzyn, przewodniczący RDN;
- e) przez Konferencję Rektorów Akademickich Szkół Polskich – podpisane przez prof. dr hab. inż. Arkadiusz Mężyk, przewodniczący KRASP;
- f) przez Polską Akademię Nauk – podpisane przez Jerzy Duszyński;
- g) przez Radę Główną Nauki i Szkolnictwa Wyższego – podpisane przez prof. Marcina Pałysa, przewodniczącego RGNISW.

W piśmie z dnia 5 lipca 2022 roku podpisanym przez prof. dra hab. Tadeusza Wallasa Przewodniczącego Komitetu Nauk Politycznych PAN oraz prof. dra hab. Arkadiusza Żukowskiego Prezesa Polskiego Towarzystwa Nauk Politycznych stwierdzono, że opinia prof. dra hab. Tadeusza Wallasa oraz prof. dra hab. Arkadiusza Żukowskiego odnośnie utworzenia dyscypliny stosunki międzynarodowe powstała na bazie dyskusji, jaka miała miejsce w dniach 31 marca – 1 kwietnia 2022 roku w Poznaniu na ogólnopolskiej konferencji „Uwarunkowania rozwoju dyscypliny nauki o polityce i administracji oraz politologicznych kierunków studiów w Polsce”.

Odnosząc się do pisma z dnia 5 lipca 2022 roku podpisanego przez prof. dra hab. Tadeusza Wallasa Przewodniczącego Komitetu Nauk Politycznych PAN oraz prof. dra hab. Arkadiusza Żukowskiego Prezesa Polskiego Towarzystwa Nauk Politycznych, wskazujemy, że nie został do niego załączony tekst uchwały, która zostałaby przyjęta przez większość uczestników wyżej wskazanej konferencji w głosowaniu utrwalonym w jakimkolwiek protokole.

² <https://legislacja.rcl.gov.pl/projekt/12361302/katalog/12889894#12889894>

Pragniemy zwrócić uwagę, że zajmowanie i wyrażanie stanowisk przez osoby uczestniczące w konferencjach, w tym w szczególności w konferencjach naukowych, odbywa się w formie uchwał podejmowanych w głosowaniu, o którego przedmiocie uczestnicy konferencji powinni być odpowiednio poinformowani. Z głosowania sporządza się protokół. Tylko przyjęcie określonego stanowiska na konferencji w formie uchwały, za którą opowiedziała się większość uczestników, daje tytuł do powoływania się na stanowisko większości wobec określonego zagadnienia.

Wobec niezłączenia przez prof. dra hab. Tadeusza Wallasa i prof. dra hab. Arkadiusza Żukowskiego jakiegokolwiek uchwały pismo z dnia 5 lipca 2022 roku Panów Profesorów powinno być traktowane jedynie jako wyraz ich odczucia na temat stanowiska większości uczestników tej konferencji, które nie może być rozstrzygające w pracach legislacyjnych ukierunkowanych na wprowadzenie dyscypliny stosunki międzynarodowe. Lista obecności nie może bowiem zastąpić uchwały podjętej z zachowaniem odpowiednich procedur.

Na kanwie tego listu nasuwają się trzy pytania:

- a) dlaczego uczestnicy konferencji o której mowa nie wyrazili poparcia w formie podpisu?;
- b) dlaczego do tego dokumentu nie dołączono protokołu z dyskusji w ramach Komitetu Nauk Politycznych?;
- c) dlaczego do tego dokumentu nie dołączono referatów lub ich omówień z wzmiankowanej konferencji?

Taka postawa uniemożliwia zapoznanie się z naukowymi argumentami i wypacza istotę naukowego dyskursu i nie jest zgodna ze standardami akademickimi.

Ponadto list ten, mimo że jest na nim logo Komitetu Nauk Politycznych PAN, nie może być traktowany jako opinia KNP PAN. Kwestia wprowadzenia dyscypliny stosunki międzynarodowej była przedmiotem dyskusji na posiedzeniu Komitetu Nauk Politycznych PAN w marcu 2022 roku, w której udział brał w szczególności prof. dr hab. Marek Pietraś, wyrażając swoje pozytywne stanowisko na temat wprowadzenia dyscypliny stosunki międzynarodowe. Podobne stanowiska zajęły także: prof. Elżbieta Stadtmuller oraz prof. Beata Ociepka. Komitet Nauk Politycznych PAN nie podjął jednak żadnej uchwały w kwestii wprowadzenia dyscypliny stosunki międzynarodowej.

Niezależnie od powyższych formalnych wątpliwości dotyczących pisma z dnia 5 lipca 2022 roku podpisanego przez prof. dra hab. Tadeusza Wallasa Przewodniczącego Komitetu Nauk Politycznych PAN oraz prof. dra hab. Arkadiusza Żukowskiego Prezesa Polskiego Towarzystwa Nauk Politycznych podtrzymujemy nasze stanowisko wyrażone w piśmie z dnia 3 sierpnia 2022 roku oraz wniosku o utworzenie dyscypliny z dnia 20 sierpnia 2021 r., zgodnie z którymi wprowadzenie dyscypliny stosunki międzynarodowe jest ze wszech miar, w tym merytorycznie i metodologicznie uzasadnione.

Odnosząc się do pisma z dnia 5 lipca 2022 r. podpisanego przez prof. dra hab. Tadeusza Wallasa Przewodniczącego Komitetu Nauk Politycznych PAN oraz prof. dra hab. Arkadiusza Żukowskiego Prezesa Polskiego Towarzystwa Nauk Politycznych oraz pozostałych wyżej wskazanych pism zawierających negatywne stanowiska wobec wprowadzenia dyscypliny stosunki międzynarodowe wskazujemy, że nie są one dostatecznie uzasadnione, a podane w nich argumenty nie usprawiedliwiają uznania ich za przekonujące z poniżej wskazanych przyczyn. Co więcej, znajduje się w nich wiele nieprawdziwych informacji na temat badań stosunków międzynarodowych i kwestii związanych z utworzeniem nowej dyscypliny. Zostały one przez nas wskazane w piśmie do Pana Ministra z dnia 3 sierpnia 2022 roku (załącznik nr 1).

Jednocześnie w uzupełnieniu naszego pisma z dnia 3 sierpnia 2022 roku chcielibyśmy wyrazić zdecydowany sprzeciw wobec sformułowań, które znalazły się w pismach Rady Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego, PAN, Komisji Ewaluacji Nauki i RDN. Przedstawione w nich argumenty dowodzą braku znajomości obszaru badawczego dyscypliny stosunki międzynarodowe oraz zawierają wiele nieprawdziwych stwierdzeń. Dowodzą tego następujące kwestie:

- 1) W stanowisku Rady Głównej Szkolnictwa Wyższego pada pytanie o tożsamość dyscypliny. Odpowiedź na nie została udzielona już w okresie międzywojennym, kiedy decyzją Ligi Narodów utworzono nową dyscyplinę stosunki międzynarodowe. O tożsamości tej dyscypliny świadczy jej bogata historiografia. Przykładem fundamentalne prace: J. Stockmann, *The Architects of International Relations. Building a Discipline. Designing the World, 1914-1940*, Cambridge 2022; Amitav Acharya, Barry Buzan, *The Making of Global International Relations. Origins and Evolution of IR at its Centenary*, Cambridge 2019, s. 392. Tożsamość tej dyscypliny kształtują: odrębny przedmiot badań, teorie stosunków międzynarodowych, metodologia i siatka pojęciowa, czemu sprzyjają liczne czasopisma i stowarzyszenia naukowe. Do tego należy pamiętać o dydaktyce stosunków międzynarodowych, która plasuje się w gronie najbardziej popularnych kierunków uniwersyteckich. Bardzo ważnym kryterium jest rozwijająca się wspólnota epistemiczna badaczy stosunków międzynarodowych w kraju i za granicą połączonych członkostwem w wielu towarzystwach naukowych i uczestnictwem w licznych konferencjach;
- 2) Rada Doskonałości Naukowej w swej opinii błędnie diagnozuje, że badanie stosunków międzynarodowych ma miejsce w ramach istniejących dyscyplin, o czym zaświadcza teoretyczny pluralizm przedmiotowej nauki. Zapewne nieintencjonalnie Rada Doskonałości Naukowej, podkreślając znaczenie teoretycznego pluralizmu nauki o stosunkach międzynarodowych, podkreśla jego znaczenie jako czynnika legitymizującego tę dyscyplinę. Teoretyczny pluralizm jest tym kryterium, które najlepiej identyfikuje tę dyscyplinę na tle innych dyscyplin społecznych;
- 3) Uchwała nr 26/2022 Komisji Ewaluacji Nauki na temat dyscypliny nauka o stosunkach międzynarodowych zawiera całkowicie błędną ocenę, zgodnie z którą stosunki międzynarodowe jako subdyscyplina nie posiadają właściwego sobie aparatu pojęciowego i metod. Autorom tej wewnętrznie sprzecznej opinii polecamy lekturę pracy R. Jackson i G. Sorensen, *Wprowadzenie do stosunków międzynarodowych. Teorie i kierunki badawcze*, Wyd. UJ, 2012. To monografia autorów zachodnich, w której ukazano fundamenty dyscypliny, która powinna być podstawą wyjściową dyskursu naukowego na ten temat. W uchwale pisze się, że połączenie nauk o polityce z naukami o administracji przyniosło znaczące poszerzenie obszaru badawczego nowej dyscypliny. Wydzielenie stosunków międzynarodowych jako samodzielnej dyscypliny nie przyniesie szkody nauce o polityce i administracji, wręcz przeciwnie, przyczyni się do wzmocnienia jej tożsamości;
- 4) W piśmie prezesa PAN p. Jerzego Duszyńskiego zawarta jest ocena mówiąca, że stosunki międzynarodowe są tak wielowymiarowym obszarem badań, że w zależności od problemu i jego ujęcia, lepiej mogą zajmować się tym socjologia lub nauka o polityce. Po pierwsze, istotę przedmiotu badań w stosunkach międzynarodowych określa międzynarodowość utożsamiana z transgranicznością działań, zjawisk, procesów i specyfiką zdecentralizowanego środowiska międzynarodowego. Socjologia stosunków międzynarodowych to fragment obszaru badawczego. Nauki o polityce i

administracji zajmują się przede wszystkim scentralizowanym systemem wnętrza państwa. Justin Rosenberg określił tę dyscyplinę „więzieniem” stosunków międzynarodowych (J. Rosenberg, *International Relations in the prison of Political Science*, „International Relations” 2016, nr 2, vol. 30, s. 127-153. Po drugie, Autor pisze o złożoności obszaru badawczego – co odpowiada prawdzie. Ale należy dodać, że w nauce o stosunkach międzynarodowych funkcjonują liczne teorie i podejścia badawcze, które objaśniają różne aspekty złożonego obszaru stosunków międzynarodowych (realizm, neoliberalizm, konstruktywizm);

Jednocześnie zdecydowanie chcielibyśmy sprzeciwić się argumentowi dotyczącemu klasyfikacji dyscyplin naukowych w OECD. Trzeba jednoznacznie stwierdzić, że argument ten przytaczany z intencją ograniczenia tworzenia nowych dyscyplin, w tym i nauki o stosunkach międzynarodowych, wynika z błędnego myślenia w kategoriach „zamkniętej listy dyscyplin” i formułowany jest najwyraźniej bez znajomości stanowiska gremiów OECD w sprawie dyscyplin naukowych. W stanowisku Directorate for Science, Technology and Industry, Committee for Scientific and Technological Policy z 26 lutego 2007 r. w dokumencie *Working Party of National Experts on Science and Technology Indicators, Revised Field of Science and Technology (FOS) Classification in the Frascati Manual DSTI/EAS/STP/NESTI(2006)19/FINAL* we fragmencie dotyczącym zasad zweryfikowanej klasyfikacji dyscyplin wyraźnie stwierdzono, że do wykazu dyscyplin w każdej dziedzinie dodano określenie „inne dyscypliny” po to, aby... „klasyfikacja dyscyplin była elastyczna i umożliwiała pojawianie się nowych obszarów badań” (*to keep the classification flexible and allow for the appearance of new areas of studies*) (strona 4). Do tego na s. 5. tego dokumentu zwrócono uwagę na relacje między narodowymi rozwiązaniami poszczególnych państw i międzynarodowymi klasyfikacjami dyscyplin. Podkreślono, że celem zawartej w aneksie nr 1 klasyfikacji dyscyplin nie jest ich harmonizacja dla celów narodowych, lecz dążenie do osiągnięcia minimalnego poziomu porównywalności na poziomie międzynarodowym badań naukowych, uzyskiwanych danych. (*The classification contained in Annex 1 does not aim at harmonising data classified by field of science and technology for national purposes, rather it aims at achieving a minimum level of comparability of R&D data at the international level*).

W kontekście cytowanego dokumentu należy wyraźnie stwierdzić, że OECD klasyfikację dyscyplin traktuje – po pierwsze - jako elastyczny proces ich dostosowywania do zmieniającej się rzeczywistości i wynikającego stąd zapotrzebowania na wiedzę, a nie jako „zamkniętą” i nienaruszalną listę dyscyplin. Po drugie, w pełni uznaje prawo państw do narodowych rozwiązań w zakresie klasyfikacji dyscyplin naukowych. Tworzy to szansę dołączenia Polski do tych państw, w których „stosunki międzynarodowe” już są odrębną dyscypliną naukową.

Mając na uwadze powyższe fakty prosimy Pana Ministra o utrzymanie w mocy decyzji zawartych w projekcie rozporządzenia o utworzeniu dyscypliny „nauka o stosunkach międzynarodowych” z dnia 24 czerwca 2022 roku.

prof. dr hab. Marian Edward Halizak, przewodniczący Polskiego Towarzystwa Studiów Międzynarodowych

Marek Pietraś

prof. dr hab. Marek Pietraś, dyrektor Instytutu Nauk o Polityce i Administracji, kierownik Katedry Stosunków Międzynarodowych, UMCS, wiceprzewodniczący PTSM;

dr hab. Jakub Zajczkowski

dr hab. Jakub Zajczkowski, Kierownik Katedry Studiów Regionalnych i Globalnych, Wydział Nauk Politycznych i Studiów Międzynarodowych, Uniwersytet Warszawski, przewodniczący Oddziału Warszawskiego PTSM

Załącznik:

1. Pismo z dnia 3 sierpnia 2022 roku wraz z załącznikami.

Warszawa, 3 sierpnia 2022 r.

Sz. P.
Prof. Przemysław Czarnek
Minister Edukacji i Nauki

Odpowiedz na list członków Rady Doskonałości Naukowej reprezentujących dyscyplinę „Nauki o Polityce i Administracji” z dnia 5 lipca 2022 roku.

Jako inicjatorzy wniosku na rzecz wyodrębnienia dyscypliny „nauka o stosunkach międzynarodowych” przedłożonego Panu Ministrowi w imieniu Polskiego Towarzystwa Studiów Międzynarodowych w dniu 20 sierpnia 2021 roku (załącznik nr 1) przedstawiamy nasze stanowisko w sprawie opinii na ten temat Podzespołu Nauk o Polityce i Administracji Zespołu Nauk Społecznych Rady Doskonałości Naukowej z dnia 5 lipca 2022 roku.

Chcielibyśmy podkreślić, że wniosek o utworzenie nowej dyscypliny został podpisany przez 14 samodzielnych badaczy stosunków międzynarodowych reprezentujących 7 uniwersytetów i 1 ośrodek badawczy. Byli wśród nich m.in.: Przewodniczący Polskiego Towarzystwa Studiów Międzynarodowych, Dziekan Wydziału Studiów Międzynarodowych i Politologicznych, dwóch Dyrektorów Instytutów oraz kierownicy Katedr i Zakładów. Listy poparcia dla utworzenia dyscypliny zostały podpisane przez ponad 40 sygnatariuszy reprezentujących 11 uczelni i 5 ośrodków badawczych (zob. załącznik nr 1, nr 2, nr 3).

W piśmie trzech członków Podzespołu z których wszyscy są politologami, zawartych jest wiele nieprawdziwych informacji na temat badań stosunków międzynarodowych i kwestii związanych z utworzeniem nowej dyscypliny.

Jako sygnatariusze wniosku o utworzenie dyscypliny nauka o stosunkach międzynarodowych argumentujemy, że pozytywna decyzja w tym względzie nie pociągnie za sobą potrzeby tworzenia nowych wydziałów i instytutów. Obecnie w ramach Wydziału Nauk Politycznych i Studiów Międzynarodowych UW funkcjonują dwie dyscypliny (nauki o polityce i administracji oraz nauka o bezpieczeństwie). Ustanowienie w ostatnim czasie na wielu uczelniach w Polsce dyscypliny „nauka o bezpieczeństwie” nie spowodowało jakichkolwiek problemów organizacyjnych. Praktyka dowodzi, że obecnie w ramach Wydziałów są zatrudnieni samodzielni pracownicy naukowci reprezentujący różne dyscypliny. Taki pluralizm ma miejsce na przykład w ramach Wydziału Studiów Międzynarodowych i Politycznych UJ.

Z baz danych można dowiedzieć się, że liczba samodzielnych pracowników naukowych deklarujących się jako badacze stosunków międzynarodowych umożliwia powołanie rad dyscypliny stosunków międzynarodowych w większości uniwersytetów. Rozwój i funkcjonowanie nowej dyscypliny w oparciu o mniejszą liczbę samodzielnych pracowników sprzyjać będzie lepszej jakości badań, co potwierdza przypadek nauki o bezpieczeństwie, która w ostatniej ewaluacji uzyskała najwyższe oceny. Co więcej, nawet brak rady dyscypliny nie oznacza, że dana dyscyplina nie podlega ewaluacji (przypadek UJ; brak Rady Dyscypliny Bezpieczeństwa; mimo to dyscyplina ta dostała najwyższą ocenę parametryczną w ewaluacji za lata 2017-2021). Ten oraz przykłady oceny parametrycznej bezpieczeństwa w innych jednostkach (np. UW) potwierdzają tylko argumenty, że w przypadku mniejszych dyscyplin mamy do czynienia z większą efektywnością kontroli jakości i sprzyjającymi warunkami do rozwoju dyscypliny.

W opinii Podzespołu z 5 lipca br. pisze się o rzekomej marginalizacji nauk humanistycznych i społecznych na Zachodzie. Wedle raportów UNESCO dominuje tendencja do specjalizacji połączona z wielo- i inter- dyscyplinarną współpracą różnych dyscyplin. Podobny charakter mają nieprawdziwe uwagi o ośrodkach badawczych. Przypominamy, że pod wnioskiem o utworzeniu dyscypliny podpisały się liczne polskie „think-tanki” w tym tak wpływowe jak Ośrodek Studiów Wschodnich z Warszawy i Instytut Europy Środkowej z Lublina. Kryteria merytoryczne związane z zapewnieniem kompetencji badawczej były motywem ich poparcia dla przedkładanego wniosku o utworzenie nowej dyscypliny.

Trzy kwestie poruszone w liście Podzespołu Rady Dyscypliny budzą szczególnie nasz sprzeciw.

Po pierwsze, mówi się, że badania stosunków międzynarodowych są realizowane w ramach: International Political Science Association (IPSA) czy European Consortium for Political Research (ECPR). To oczywiście nieprawda, ponieważ już w 1959 roku powstało w USA najbardziej wpływowe towarzystwo studiów międzynarodowych – International Studies Association (ISA). Przykładem dyscyplinarnej emancypacji jest powstanie w 2012 roku European International Studies Association (EISA), które wyłoniło z ECPR oraz Central and East European International Studies Association – CEEISA. W 2002 roku powstało World International Studies Conference – WISC, które jest federacją kilkudziesięciu krajowych Towarzystw badań stosunków międzynarodowych z całego świata, w tym również Polskiego Towarzystwa Studiów Międzynarodowych. Są to prężnie działające towarzystwa międzynarodowe, wokół których identyfikują się badacze stosunków międzynarodowych z całego świata. W Europie najbardziej wpływowym krajowym stowarzyszeniem jest British International Studies Association, którego filozofia działania opiera się na dyscyplinarnej odrębności stosunków międzynarodowych. To z jego inicjatywy wydano w 2010 roku „Handbook of International Relations” red: W. Carlsnaes, T. Risse, B. Simmons, Oxford 2010. Publikacja ta wyznacza międzynarodowe standardy dyskursu o dyscyplinarnej odrębności „nauki o stosunkach międzynarodowych”. Jest on

realizowany przez liczne czasopisma naukowe o metodologicznym profilu jak np. o tak unikalnym tytule jak: „International Studies in the Philosophy of Science”.

Po drugie, na stronie 3 (pierwszy akapit) listu Podzespołu, zawarto nieprawdziwe informacje o teoriach stosunków międzynarodowych. Szkoda, że sygnatariusze nie odwołali się do wydanej w naszym kraju klasycznej pracy autorów amerykańskich R. Jackson i G. Sorensen „Wprowadzenie do stosunków międzynarodowych”, Wyd. UJ, 2012, w której jest zawarty pozytywny wykład o dyscyplinie, jej przedmiocie badania oraz teoriach. Zawarte w nim treści merytoryczne powinny być podstawą dialogu naukowego o dyscyplinarnej odrębności stosunków międzynarodowych z przedstawicielami innych dyscyplin, nauk politycznych i administracji nie wyłączając.

Po trzecie, nie prawdziwa jest informacja, że Wydział Studiów Międzynarodowych i Politycznych Uniwersytetu Jagiellońskiego jest przeciw utworzeniu nowej dyscypliny. Należy jednoznacznie podkreślić, że Wydział ten nie zajął w tej sprawie stanowiska. Jednocześnie wśród listów poparcia dla nowej dyscypliny przedłożonych Panu Ministrowi jest ten autorstwa Profesora Adama Jelonka Dyrektora Instytutu Bliskiego i Dalekiego Wschodu, wchodzącego w skład krakowskiego Wydziału.

Analiza treści listu Podzespołu dowodzi, że jego autorzy nie uwzględniają dorobku polskich badaczy związanego z rozwojem nauki o stosunkach międzynarodowych. Już 1947 roku Ludwik Erlich, nawiązując do badań przed II wojną światową, opublikował dzieło pt. „Wstęp do nauki o stosunkach międzynarodowych”. Współcześnie w Polsce opublikowano monografię, która wyznacza standardy metodologii badań stosunków międzynarodowych autorstwa A. Gałganka, „Filozofia nauki o stosunkach międzynarodowych. Ontologia. Epistemologia. Metodologia”, Kraków 2021. To dzieło, które nie ma swojego odpowiednika w innych dyscyplinach nauk społecznych, w tym również nauk o polityce i administracji. W debacie o „nauce o stosunkach międzynarodowych” jako dyscyplinie przypomnieć należy, że została ona ustanowiona w 1919 roku na podstawie decyzji Ligi Narodów, a jej misję określono jako badanie i nauczanie na rzecz wzajemnego zrozumienia narodów celem zapewnienia międzynarodowego pokoju i bezpieczeństwa. Tego faktu o wymiarze historycznym nie sposób pominąć, ponieważ dyscyplinie tej przypisano ważną misję jako nauki stosowanej, misji która jest również dzisiaj aktualna.

Współcześnie trzy publikacje o międzynarodowym zasięgu ukazują ponad 100-letnią tradycję formowania się tej dyscypliny, legitymizując jej istnienie. Są to:

1. A. Acharya, B. Buzan, „The Making of Global International Relations: Origins and Evolution of IR at its Centenary”, Cambridge 2019;
2. S. L. Dyvik i inni, „What’s the Point of International Relations?”, Routledge 2017;
3. J. Stockmann, „The Architects of International Relations. Building a Discipline. Designing the World, 1914-1940”, Cambridge 2022.

Powyższe argumenty dowodzą, że osiągnięty przez badaczy krajowych i zagranicznych konsensus odnośnie do przedmiotu stosunków międzynarodowych, opracowanych narzędzi badawczych w postaci teorii oraz metodologii ich badań jest podstawą formułowania jednoznacznych kryteriów oceny prac badawczych i awansów naukowych w nowej dyscyplinie „nauka o stosunkach międzynarodowych”.

W liście przedstawicieli Podzespołu Rady opacznie przedstawiono także kwestię kształcenia na kierunku „stosunki międzynarodowe”; który jest realizowany w ramach Wydziałów Nauk Politycznych. Fakty są takie, że na ten kierunek na poziomie licencjackim i magisterskim aplikuje 5-8 razy więcej kandydatów niż na kierunek nauka o polityce przy podobnych limitach przyjęć. W Szkole Doktorskiej na UW w dyscyplinie nauki o polityce i administracji dwie trzecie zaakceptowanych kandydatów przedkłada tematy związane ze stosunkami międzynarodowymi. Kierunek „stosunki międzynarodowe” w języku angielskim na wszystkich trzech poziomach jest najczęściej wybierany przez studentów zagranicznych spośród wszystkich kierunków nauk społecznych i humanistycznych. Dane te wskazują jak wielkie jest zapotrzebowanie i zainteresowanie studiowaniem stosunków międzynarodowych - co implikuje potrzebę samodzielnego rozwoju dyscypliny.

Mając na uwadze powyższe fakty prosimy Pana Ministra o utrzymanie w mocy decyzji zawartych w projekcie rozporządzenia o utworzeniu dyscypliny „nauka o stosunkach międzynarodowych” z dnia 24 czerwca 2022 roku.

Prof. dr. hab. Edward Halizak, Przewodniczący PTSM, UW

Dr. hab. Prof. ucz, Karol Karski, Kierownik Katedry Prawa Międzynarodowego, Wydział Prawa UW

Dr. hab. Jakub Zajczkowski, Kierownik Katedry Studiów Regionalnych i Globalnych Wydział Nauk Politycznych i Studiów Międzynarodowych, UW

Załączniki:

1. Pismo z dnia 20 sierpnia 2021 r. (wniosek o utworzenie dyscypliny „nauka o stosunkach międzynarodowych);
2. Pismo wysłane przez wnioskodawców w trakcie publicznych konsultacji nad projektem rozporządzenia z dnia 5 lipca 2022 r.;
3. Lista osób popierających inicjatywę powołania dyscypliny „nauka o stosunkach międzynarodowych” (które wysłały do Ministra Edukacji i Nauki listy wspierające inicjatywę) z dnia 5 lipca 2022 r.

Warszawa, 20 sierpnia 2021 roku

Prof. dr hab. Marian Edward Haliżak

Przewodniczący Polskiego Towarzystwa Studiów Międzynarodowych
Profesor emerytowany, Katedra Studiów Regionalnych i Globalnych
Wydział Nauk Politycznych i Studiów Międzynarodowych Uniwersytet Warszawski
ul. Żurawia 4 00-503 Warszawa

Sz. P.

Prof. Przemysław Czarnek

Minister Edukacji i Nauki

Uzasadnienie wniosku o utworzenie dyscypliny naukowej

„Nauka o stosunkach międzynarodowych”

W imieniu licznej grupy badaczy stosunków międzynarodowych w naszym kraju, wywodzących się z uczelni wyższych, przedkładamy wniosek o ustanowienie nowej dyscypliny naukowej: *Nauka o Stosunkach Międzynarodowych* - NoSM.

Wniosek o którym mowa uzasadniają następujące elementy:

Po pierwsze, NoSM w świecie i Polsce ma 100-letnią tradycję. NoSM została utworzona w 1919 roku jako nauka stosowana, decyzją sygnatariuszy Paktu Ligi Narodów w Wielkiej Brytanii i Stanach Zjednoczonych, celem prowadzenia badań nad pokojem i bezpieczeństwem międzynarodowym oraz jako kierunek nauczania stosunków międzynarodowych na uczelniach wyższych. W 2019 roku w Wielkiej Brytanii obchodzono uroczyste 100-lecie założenia dyscypliny (konferencje i okolicznościowe wydawnictwa). W Polsce już w okresie międzywojennym rozwinęła się Lwowska Szkoła Stosunków Międzynarodowych, której wybitnymi przedstawicielami byli profesor Ludwik Erlich i profesor Antoni Deryng z Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego. To z ich inicjatywy na Wydziale Prawa Uniwersytetu im. Jana Kazimierza w 1936 roku utworzono „Studium Dyplomacji”, które realizowało dwuletni program studiów w zakresie stosunków międzynarodowych kończący się uzyskaniem stopnia magistra. W świecie, głównie w Wielkiej Brytanii, USA, Europie Zachodniej, Japonii, Indiach i Chinach, dyscyplina ta zajmuje wiodące miejsce w naukach społecznych oraz w uniwersytetach gdzie funkcjonują wydziały stosunków międzynarodowych.

Po drugie, NoSM spełnia przyjęte w naukach społecznych i humanistycznych kryteria wyodrębniania dyscyplin takie jak:

a) posiada dający się jednoznacznie zidentyfikować przedmiot badania określany mianem “międzynarodowości”;

b) posiada własne oryginalne teorii stosunków międzynarodowych odwołujące się do bogatej historii myśli międzynarodowej;

c) badania w NoSM realizowane są według ściśle określonych reguł badawczych wywodzących się z filozofii nauki (metodologia);

d) NoSM konstituuje epistemiczną wspólnotą badaczy stosunków międzynarodowych w Polsce skupioną w Polskim Towarzystwie Studiów Międzynarodowych (PTSM) w którym jest zarejestrowanych około 350 członków. Według danych PBN około 650 pracowników naukowych w naszym kraju jako specjalność naukową wskazuje stosunki międzynarodowe;

e) w ramach uczelni wyższych państwowych i prywatnych wykształciła się rozbudowana instytucjonalna struktura badań stosunków międzynarodowych w postaci Wydziałów, Instytutów, Katedr i Zakładów. Na tej bazie w najważniejszych ośrodkach akademickich w naszym kraju powstały rozwinięte ośrodki badań stosunków międzynarodowych o wysokim poziomie umiędzynarodowienia;

f) Bardzo ważnym czynnikiem integrującym i identyfikującym te środowiska naukowe jest dydaktyka na kierunku „stosunki międzynarodowe”, który w uczelniach wyższych został wprowadzony po 1989 roku. Odtąd stał się on jednym z najbardziej popularnych kierunków studiowania wśród kierunków nauk społecznych na pierwszym i drugim stopniu. Jest on wizytówką każdej uczelni gdzie jest realizowany, ponieważ aplikują na ten kierunek najlepsi absolwenci szkół średnich. Dydaktyka w ramach tego kierunku stała się ważnym czynnikiem rozwoju badań naukowych w tej dziedzinie, o czym dowodzi uformowanie się licznej grupy badaczy identyfikujących się jako badacze stosunków międzynarodowych. Ustanowienie dyscypliny przyczyni się do ich merytorycznej i teoretycznej konsolidacji - co byłoby także spełnieniem oczekiwań społecznych.

Po trzecie, aktualnie NOSM w naszym kraju jest częścią nauki o polityce i administracji, co jest efektem historycznych zaszłości. Z metodologicznego punktu widzenia rodzi to niemałe dylematy dla badaczy stosunków międzynarodowych, ponieważ odpowiedzi na stawiane przez nich pytania badawcze, odnoszące się do sfery międzynarodowej, muszą spełniać kryteria i normy dyscypliny zwanej w języku potocznym politologią. Dlatego w NoSM od początku jej ustanowienia w 1919 roku rozwijano koncepcje badań uwzględniające przedmiotową odrębność stosunków międzynarodowych poprzez odwoływanie się do zasad filozofii nauki (metoda pozytywna i „naukowego realizmu”) podczas gdy w naukach o polityce opiera się na metodach interpretacyjnych i sądach wartościujących. NoSM rozwinęła własną odrębną teoretyczno-metodologiczną tożsamość, dzięki czemu jest postrzegana jako naukowa dyscyplina oferująca wiarygodne objaśnienia rzeczywistości międzynarodowej, które są podstawą rekomendacji dla decydentów rządowych. Podstawą takiego statusu są teorie głównego nurtu tej dyscypliny: realizm, neoliberalny instytucjonalizm i konstruktywizm. Przedmiotowa odrębność NoSM w porównaniu do nauki o polityce polega na tym, że domeną tej drugiej jest sfera wewnętrzna państwa, podczas gdy obszar badawczy tej pierwszej obejmuje takie specyficzne i rozłączne w stosunku do innych dyscyplin zagadnienia jak:

a) *Historia myśli międzynarodowej;*

- b) *Polityka zagraniczna i dyplomacja państwa;*
- c) *Problemy wojny i pokoju, konflikty międzynarodowe/bezpieczeństwo międzynarodowe;*
- d) *Międzynarodowa ekonomia polityczna;*
- e) *Instytucje międzynarodowe;*
- f) *Regionalizm-globalizm.*

Po czwarte, dotychczasowy rozwój NoSM charakteryzują następujące cechy:

1) Historiografia dyscypliny która dokumentuje jej rozwój. NoSM została utworzona w 1919 roku jako nauka stosowana decyzją sygnatariuszy Paktu Ligi Narodów w Wielkiej Brytanii i Stanach Zjednoczonych celem prowadzenia badań nad pokojem i bezpieczeństwem międzynarodowym oraz jako kierunek nauczania stosunków międzynarodowych na uczelniach wyższych. W 2019 roku w Wielkiej Brytanii obchodzono uroczyste 100-lecie założenia dyscypliny (konferencje i okolicznościowe wydawnictwa).

2) W wymiarze międzynarodowym dyscyplinę tę legitymizują towarzystwa naukowe takie jak: *International Studies Association-ISA*, amerykańskie wpływowe stowarzyszenie o światowym zasięgu, *World International Studies Committee-WISC*, które jest federacją narodowych towarzystw naukowych, w tym także Polskiego Towarzystwa Studiów Międzynarodowych. W Europie bardzo ważną rolę odgrywa *European International Studies Association – EISA*, które wydaje wpływowe czasopismo naukowe: „*European Journal of International Relations*”. Przykładem instytucjonalizacji tej dyscypliny jest Wielka Brytania, gdzie jest ona określana mianem „dyscyplina stosunki międzynarodowe” (ang. *discipline of IR*). Jej podstawą są Wydziały stosunków międzynarodowych w uczelniach tego kraju (np. uniwersytety Oxford, Warwick, Essex, LSE w Londynie oraz prestiżowe czasopisma naukowe jak np. „*International Studies Quarterly*”, „*International Affairs*”, „*International Theory*”, „*International Relations*”. Przyznaje się tam też stopnie i tytuły naukowe w dziedzinie stosunków międzynarodowych.

3) W Polsce nazwa dyscypliny NoSM przyjęła się już w okresie międzywojennym dzięki Ludwikowi Erlich profesorowi Uniwersytetu im. Jana Kazimierza we Lwowie, który pisał, iż: „nauka o stosunkach międzynarodowych zajmuje się najszerszą stroną współzycia ludzi, którą jest współzycie całej ludzkości, współzycie narodów”. Ważną rolę w popularyzacji tego terminu odegrał także profesor Antoni Deryng profesor uniwersytetu we Lwowie i Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego.

4) Dyscyplina NoSM oferuje zupełnie inną wizję globalnego świata społecznego, w której podstawową jednostką analizy jest wspólnota narodowa, zorganizowana w państwo narodowe (ang. *nation state*), między którymi relacje są oparte na wzajemnym uznaniu ich tożsamości i interesów oraz uzgodnionych mechanizmach i instytucjach współpracy między nimi. Emanacją tego stanowiska jest teoria realizmu oparta na założeniu, że podstawą funkcjonowania stosunków międzynarodowych są relacje suwerennych państw, które uznają swe interesy narodowe. W centrum zainteresowania tej dyscypliny jest wszystko to, co wiąże się z narodem, wspólnotą narodową, państwem narodowym oraz formami współistnienia między nimi.

5) NoSM jest nauką stosowaną, ponieważ jej ustalenia umożliwiają rozwiązywanie takich problemów jak: pokój międzynarodowy, funkcjonowanie instytucji międzynarodowych,

zasad i form realizacji polityki zagranicznej i dyplomacji, przestrzegania moralności międzynarodowej. To dlatego w państwach Zachodu (głównie w USA i Wielkiej Brytanii) ma miejsce wysoki poziom współpracy między ośrodkami akademickimi, a sferą praktyki międzynarodowej i dyplomacji. Ten model wzajemnej zależności nauki i praktyki jest stosowany w całym świecie. Warunkiem jego pomyślnej realizacji i wdrażania jest podniesienie rangi badań stosunków międzynarodowych do statusu dyscypliny, ponieważ przyczyni się to do podniesienia jakości badań, a co za tym idzie i praktycznych rekomendacji.

Takie wsparcie dla tej rozwijającej się dyscypliny leży w najlepiej pojętym interesie władz państwa, ponieważ NoSM jako nauka stosowana znakomicie przyczyni się do popularyzacji wiedzy służącej kształtowaniu i rozumieniu racji stanu państwa i jego interesów w stosunkach międzynarodowych wśród uczącej się i studiującej młodzieży. To ważny aspekt wychowawczy NoSM.

Po piąte, NoSM jako dyscyplina reprezentuje sobą ogromny potencjał rozwojowy w sensie poznawczym, dzięki teoriom i wysokim standardom metodologicznym zdolnym objaśniać rzeczywistość międzynarodową. Jak żadna dyscyplina nauk społecznych odpowiada aspiracjom i potrzebom aspiracji nowej generacji pracowników naukowych, oferując nowe obszary badań i indywidualnego rozwoju naukowego. NoSM jako dyscyplina zwiększy wartość dodaną dla jednostek organizacyjnych uczelni, ponieważ stworzy dla nich okazję podniesienia na wyższy poziom kryteriów parametryzacji związanych z badaniami i dydaktyką stosunków międzynarodowych. Warto podkreślić także to, że utworzenie nowej dyscypliny przyczyni się do wzbogacenia oferty badawczej nauk społecznych w naszym kraju i zwiększenia pluralizmu i jakości naukowego dyskursu z udziałem pozostałych dyscyplin. Biorąc pod uwagę perspektywę międzynarodową dyscyplinarny status NoSM przyczyni się do umiędzynarodowienia badań krajowych i ich promocji za granicą w wyniku zwiększenia możliwości pozyskiwania i udziału w projektach i grantach badawczych o charakterze międzynarodowym. Taka możliwość wynika ze strukturalnej cechy dyscypliny której dotychczasowy rozwój miał miejsce w warunkach współpracy międzynarodowej. Taka organiczna cecha NoSM jaką jest jej rozwój poprzez umiędzynarodowienie badań, może być wzorem dla innych dyscyplin naukowych w tym zakresie, a także dla sfery praktyki dzięki zwiększonej możliwości prezentacji polskiego punktu widzenia odnośnie do ważnych kwestii międzynarodowych.

Po szóste, Należy podkreślić w imieniu sygnatariuszy, że utworzenie nowej dyscypliny nie spowoduje zmian w dotychczasowej strukturze organizacyjnej uczelni, gdyż rada naukowa takiej nowej dyscypliny może funkcjonować w ramach struktur danego wydziału, gdzie na przykład jest realizowany kierunek studiów „stosunki międzynarodowe”.

Licząc na pozytywne rozpatrzenie naszego wniosku

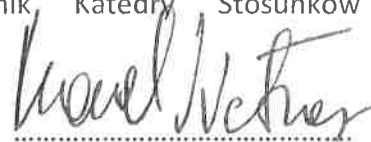
Z wyrazami szacunku

Wnioskodawcy:

1. **prof. dr hab. Marian Edward Halizak** - Przewodniczący Polskiego Towarzystwa Studiów Międzynarodowych

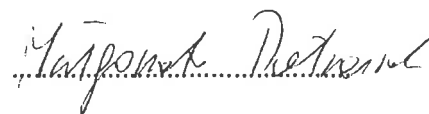
2. **prof. dr hab. Marek Pietraś** - Dyrektor Instytutu Nauk o Polityce i Administracji, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej, Kierownik Katedry Stosunków Międzynarodowych

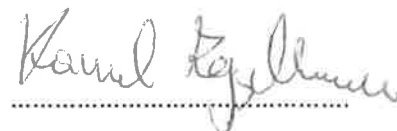
3. **prof. dr hab. Radosław Fiedler** - Kierownik Szkoły Doktorskiej Nauk Społecznych, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza

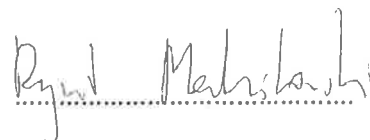
4. **prof. dr hab. Małgorzata Pietrasiak** - Kierownik Katedry Studiów Azjatyckich, Wydział Studiów Międzynarodowych i Politologii, Uniwersytet Łódzki

5. **dr hab. Kamil Zajczkowski** - Dyrektor Centrum Europejskiego, Uniwersytet Warszawski

6. **dr hab. prof. ucz. Ryszard Machnikowski** - Dziekan Wydziału Studiów Międzynarodowych i Politologii, Uniwersytet Łódzki

7. **dr hab. prof. ucz. Krzysztof Kociubiński** - Dyrektor Instytutu Studiów Międzynarodowych, Wydział Politologii, Uniwersytet Wrocławski

8. **dr hab. prof. ucz. Karol Karski** - Zakład Prawa Międzynarodowego Publicznego, Wydział Prawa i Administracji, Uniwersytet Warszawski

K. Karski

9. **dr hab. prof. ucz. Elżbieta Karska** - Kierownik Katedry Ochrony Praw Człowieka i Prawa Międzynarodowego, Wydział Prawa i Administracji, Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego, Dyrektor Szkoły Doktorskiej Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego

Elżbieta Karska

10. **dr hab. prof. ucz. Beata Surmacz** - Dyrektor Instytutu Europy Środkowej

Beata Surmacz

11. **dr hab. Jakub Zajczkowski** - Kierownik Katedry Studiów Regionalnych i Globalnych, Wydział Nauk Politycznych i Studiów Międzynarodowych, Uniwersytet Warszawski, Przewodniczący warszawskiego oddziału Polskiego Towarzystwa Studiów Międzynarodowych

Jakub Zajczkowski

12. **dr hab. prof. ucz. Radosław Bania** - Kierownik Katedry Teorii i Historii Stosunków Międzynarodowych, Wydział Studiów Międzynarodowych i Politologii, Uniwersytet Łódzki

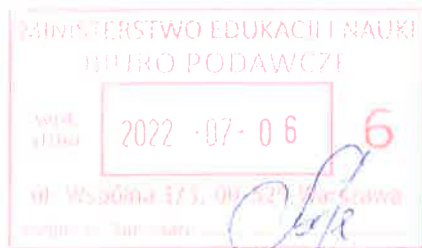
Radosław Bania

13. **dr hab. prof. ucz. Adriana Dudek** - Kierownik Zakładu Polityki Zagranicznej i Zagrożeń Globalnych, Instytut Politologii, Wydział Politologii, Uniwersytet Wrocławski

Adriana Dudek

14. **dr hab. prof. ucz. Beata Piskorska** - Instytut Nauk o Polityce i Administracji, Katedra Stosunków Międzynarodowych, Katolicki Uniwersytet Lubelski, Prezes Stowarzyszenia Edukacji i Badań Międzynarodowych

Beata Piskorska

Warszawa, 5 lipca 2022 roku

Sz. P.

Prof. Przemysław Czarnek

Minister Edukacji i Nauki

W imieniu badaczy stosunków międzynarodowych reprezentujących uczelnie wyższe i ośrodki badawcze, dziękujemy za uwzględnienie naszej prośby i umieszczenie w projekcie rozporządzenia Pana Ministra z dnia 24 czerwca 2022 r. w sprawie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych oraz dyscyplin artystycznych nowej dyscypliny stosunki międzynarodowe w dziedzinie nauk społecznych.

W pełni popieramy zawarte w tym dokumencie uzasadnienia utworzenia nowej dyscypliny odpowiadającej w swych założeniach szeroko pojętym interesom naszego kraju.

W załączeniu przedkładamy listy poparcia.

Prof. dr hab. Marian Edward Malizak

*Przewodniczący Polskiego Towarzystwa Studiów
Międzynarodowych*

Prof. dr hab. Karol Karski

*Kierownik Zakładu Międzynarodowego Prawa
Publicznego UW*

Lista osób popierających inicjatywę powołania dyscypliny „nauka o stosunkach międzynarodowych”:

1. **Dr Adam Eberhardt**, Dyrektor Ośrodka Studiów Wschodnich, Warszawa
2. **Dr hab. Beata Surmacz**, prof. UMCS, dyrektor Instytutu Europy Środkowej w Lublinie, Katedra Stosunków Międzynarodowych, Instytut Nauk o Polityce i Administracji, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej, Lublin
3. **Prof. dr hab. Adam W. Jelonek**, dyrektor Instytutu Bliskiego i Dalekiego Wschodu, Uniwersytet Jagielloński, Kraków
4. **Dr Krzysztof M. Zalewski**, członek Zarządu Instytutu Boyma, Warszawa
5. **Prof. dr hab. Bogusława Drelich – Skulska**, Prorektor ds. Akredytacji i Współpracy Międzynarodowej, Uniwersytet Ekonomiczny, Wrocław
6. **Dr Małgorzata Bonikowska**, Prezes Centrum Stosunków Międzynarodowych, Warszawa
7. **Dr hab. Joanna Starzyk-Sulejewska**, Prodziekan ds. nauki, Wydział Nauk Politycznych i Studiów Międzynarodowych, Uniwersytet Warszawski
8. **Dr hab. Katarzyna Kołodziejczyk**, Zastępczyni Przewodniczącego Rady Naukowej Dyscyplin Nauk o Polityce i Administracji oraz Nauk o Bezpieczeństwie, Pełnomocnik Dziekana ds. współpracy ze Szkołą Doktorską, Uniwersytet Warszawski
9. **Dr hab. Agata Ziętek**, prof. UMCS, Katedra Stosunków Międzynarodowych, Dyrektor Szkoły Doktorskiej Nauk Społecznych, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej, Lublin
10. **Dr hab. Bogusław Gogol**, prof. AMW, Kierownik Katedry Stosunków Międzynarodowych, Wydział Nauk Humanistycznych i Społecznych, Akademia Marynarki Wojennej, Gdynia
11. **Prof. dr hab. Andrzej Gałganek**, Kierownik Zakładu Stosunków Międzynarodowych, Wydział Nauk Politycznych i Dziennikarstwa, Uniwersytet im. A. Mickiewicza, Poznań
12. **Prof. dr hab. Małgorzata Pietrasiak**, Kierowniczka Katedry Studiów Azjatyckich, Wydział Studiów Międzynarodowych i Politologicznych, Uniwersytet Łódzki, Łódź
13. **Prof. dr hab. Jerzy Zdanowski**, Kierownik Katedry Badań nad Strukturami Społeczeństw i Władzy, Wydział Prawa, Administracji i Stosunków Międzynarodowych, Krakowska Akademia im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego, Kraków
14. **Prof. dr hab. Katarzyna Żukrowska**, Instytut Studiów Międzynarodowych, Zakład Bezpieczeństwa Międzynarodowego, Szkoła Główna Handlowa, Warszawa
15. **Dr Łukasz Wszyński**, Zastępca Kierownika Katedry Stosunków Międzynarodowych, Wydział Nauk Humanistycznych i Społecznych, Akademia Marynarki Wojennej, Gdynia
16. **Prof. dr hab. Adam Kosidło**, Katedra Stosunków Międzynarodowych Wydział Nauk Humanistycznych i Społecznych, Akademia Marynarki Wojennej, Gdynia
17. **Prof. dr hab. Stanisław Żerko**, Katedra Stosunków Międzynarodowych, Wydział Nauk Humanistycznych i Społecznych, Akademia Marynarki Wojennej, Gdynia
18. **Dr hab. Gracjan Cimek**, prof. AMW, Katedra Stosunków Międzynarodowych, Wydział Nauk Humanistycznych i Społecznych, Akademia Marynarki Wojennej, Gdynia

19. **Dr hab. Dominik Mierzejewski**, Katedra Studiów Azjatyckich, Wydział Studiów Międzynarodowych i Politologicznych, Uniwersytet Łódzki, Łódź
20. **Dr hab. Grzegorz Bywalec**, Katedra Studiów Azjatyckich, Wydział Studiów Międzynarodowych i Politologicznych, Uniwersytet Łódzki, Łódź
21. **Dr hab. Karol Żakowski**, Katedra Studiów Azjatyckich, Wydział Studiów Międzynarodowych i Politologicznych, Uniwersytet Łódzki, Łódź
22. **Dr hab. Krzysztof Kociubiński**, prof. UW, Dyrektor Instytutu Stosunków Międzynarodowych, Wydział Nauk Społecznych, Uniwersytet Wrocławski
23. **Dr hab. Katarzyna Marzęda-Młynarska**, prof. UMCS, Kierownik Katedry Bezpieczeństwa Międzynarodowego, Instytut Nauk o Polityce i Administracji, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej, Lublin
24. **Dr hab. Kamil Zajączkowski**, Dyrektor Centrum Europejskiego, Uniwersytet Warszawski
25. **Dr hab. Konrad Pawłowski**, Katedra Stosunków Międzynarodowych, Instytut Nauk o Polityce i Administracji, Wydział Politologii i Dziennikarstwa, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej, Lublin
26. **Dr hab. Jerzy Ciechański**, Katedra Studiów Regionalnych i Globalnych, Wydział Nauk Politycznych i Studiów Międzynarodowych, Uniwersytet Warszawski
27. **Dr hab. Dariusz Kondrakiewicz**, Katedra Stosunków Międzynarodowych, Instytut Nauk o Polityce i Administracji, Wydział Politologii i Dziennikarstwa, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej, Lublin
28. **Dr hab. Małgorzata Zajaczkowski**, prof. SGH, Instytut Studiów Międzynarodowych, Szkoła Główna Handlowa, Warszawa
29. **Dr hab. Katarzyna Stachurska-Szcześniak**, Katedra Stosunków Międzynarodowych, Instytut Nauk o Polityce i Administracji, Wydział Politologii i Dziennikarstwa, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej, Lublin
30. **Dr hab. Wiesław Lizak**, Katedra Studiów Regionalnych i Globalnych, Wydział Nauk Politycznych i Studiów Międzynarodowych, Uniwersytet Warszawski
31. **Dr Adrian Rafał Szumowski**, Katedra Stosunków Międzynarodowych, Instytut Nauk o Polityce i Administracji, Wydział Politologii i Dziennikarstwa, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej, Lublin
32. **Dr Jakub Olchowski**, Katedra Bezpieczeństwa Międzynarodowego, Instytut Nauk o Polityce i Administracji, Wydział Politologii i Dziennikarstwa, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej, Kierownik Zespołu Europy Wschodniej, Instytutu Europy Środkowej, Lublin
33. **Dr Maciej Herbut**, Instytut Politologii, Uniwersytet Wrocławski, Wrocław
34. **Prof. dr hab. Elżbieta Szymańska**, Politechnika Białostocka
35. **Dr Justyna Misiągiewicz**, Katedra Bezpieczeństwa Międzynarodowego, Instytut Nauk
36. o Polityce i Administracji, Wydział Politologii i Dziennikarstwa, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej, Lublin
37. **Dr Kinga Smoleń**, Katedra Stosunków Międzynarodowych, Instytut Nauk o Polityce i Administracji, Wydział Politologii i Dziennikarstwa, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej, Lublin
38. **Dr Justyna Trubalska**, Katedra Stosunków Międzynarodowych, Instytut Nauk o Polityce i Administracji, Wydział Politologii i Dziennikarstwa, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej, Lublin